

اعلام وزارت کار از بازنشستگان فولاد

معاون حقوقی وزارت کار می‌گوید خدمات درمانی و حقوق بازنشستگان فولاد بدون تغییر ادامه می‌یابد و هیچ آسیبی متوجه آنان نخواهد شد

یادداشت

O P I N I O N

بهزاد تیمورپور

فعال اجتماعی و رسانه

تورم اجتماعی بازنشستگان

با ورود افراد به دوران بازنشستگی، چرخه‌ای جدید از زندگی آغاز می‌شود که نیازمند توجه ویژه به ابعاد روانی، اجتماعی و فرهنگی آن است. در این میان، پدیده‌ای نوظهور که می‌توان آن را «تورم اجتماعی بازنشستگان» نامید، مورد توجه قرار گرفته است. این وضعیت، که در آن انتظارات و نیازهای مشروع افراد در مواجهه با واقعیت‌های پس از بازنشستگی، ممکن است دچار تورم شده و به احساساتی چون ناکامی، دلزدگی و پدیده‌ای چون «تبخیر هیجانی» منجر شود، ابعاد گسترده‌تری از مسائل صرفاً اقتصادی دارد. این پدیده، فراتر از ملاحظات مالی، بر «سرمایه فرهنگی و اجتماعی» فرد-شامل حس هویت، احترام، تعلق خاطر و امید به آینده-تأثیر می‌گذارد. چالش‌های دوران بازنشستگی، ابعاد پیچیده‌تری از صرفاً مسائل اقتصادی دارد. اگرچه دغدغه‌های معیشتی، عدم تناسب مستمری‌ها با شتاب تورم و محدودیت‌های درمانی و رفاهی، مسائلی ملموس و جدی هستند، اما فراتر از آن، احساس انقطاع از چرخه فعالیت‌های اجتماعی، کاهش امید به آینده و گاهی حس نادیده گرفته شدن، می‌تواند به تدریج به «تبخیر هیجانی» و نارضایتی‌های عمیق‌تری بینجامد. بازنشستگان، گنجینه تجربیات گرانبها و ستون‌های اصلی انتقال دهنندگان میراث فرهنگی و هویتی به نسل‌های بعدی هستند. حفظ کرامت و تأمین آرامش این قشر، مسئولیتی اجتماعی و سازمانی است. این وضعیت، که از منظر «تورم اجتماعی» و «تبخیر هیجانی» قابل تحلیل است، نه تنها روحیه و کیفیت زندگی فردی را تحت تأثیر قرار می‌دهد، بلکه «سرمایه اجتماعی» و «انسجام فرهنگی» جامعه را نیز متزلزل می‌سازد. مدیریت این چالش، نیازمند نگاهی جامع و مسئولانه است.

برای غلبه بر «تورم اجتماعی بازنشستگان» و تعدیل انتظارات، رویکردی چندوجهی و تعاملی ضرورت دارد که بر سه رکن اساسی استوار است، با این نگاه که چگونه می‌توان از «تبخیر هیجانی» جلوگیری کرد و حباب‌های اطلاعاتی را ترکاند:

-محوریت کرامت انسانی و اجتماعی: تکریم بازنشستگان فراتر از وظایف اداری، به رسمیت شناختن جایگاه آنان به‌عنوان گنجینه‌های تجربه و حافظان فرهنگ برای تقویت هویت و تعلق خاطر.

-مشارکت فعال و عینیت‌بخشی به تجربیات: ایجاد شوراهای مشورتی و فضاهای تبادل نظر برای تقویت حس ارزشمندی، کاهش انقطاع اجتماعی و مشارکت بازنشستگان در تصمیم‌گیری‌ها.

-شناخت، قدردانی و انتقال میراث: برگزاری مراسم تقدیر و فرصت‌های انتقال تجربه به نسل جوان، حفظ حس هویت و افتخار و جلوگیری از «تبخیر دانایی» بازنشستگان.

-شفافیت در چشم‌اندازها و برنامه‌ها: اطلاع‌رسانی روشن درباره برنامه‌های توسعه‌ای و پایداری منابع، افزایش امید و اطمینان بازنشستگان و پیشگیری از «تبخیر هیجانی».

-تضمین پایداری و تعدیل انتظارات: تأمین مستمری‌های متناسب با تورم و هزینه زندگی، تضمین منابع و کاهش نگرانی‌های معیشتی بازنشستگان.

محبوبه نقره‌خامه

روزنامه نگار

“

بندی: ادغام

صندوق‌های

بازنشستگی به

هیچ‌وجه نباید

موجب نگرانی

بازنشستگان

شود؛ خدمات

درمانی و

مزایای آنان

طبق روال

گذشته برقرار

خواهد بود

و دولت خود

را موظف به

صیانت از

حقوقشان

می‌داند

ادغام صندوق‌های بازنشستگی کشوری و صندوق بازنشستگی فولاد در هفته‌های گذشته حاشیه‌های متعددی به همراه داشت. تا جایی که احمدمیری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در پاسخ به برخی منتقدان این اقدام، به‌صراحت به سهم خواهی‌های رایج در نظام اداری اشاره و خاطرنشان کرد: «به‌خوبی می‌دانیم تجمع دو صندوق برخلاف جریان متداول در نظام اداری ایران است؛ جریان متداول متأثر از ذی‌نفع بودن افراد، به‌دنبال افزایش پست‌های مدیریتی مانند هیأت‌مدیره است.» اگرچه بخشی از نقدهای مطرح‌شده در این حوزه را می‌توان برگرفته از همین سهم‌خواهی‌ها دانست، اما نمی‌توان انکار کرد که این نوع تغییرات برای جامعه بازنشستگی کشور و به‌ویژه افراد تحت پوشش این دو صندوق نیز دغدغه‌هایی ایجاد کرده است. با وجود مدت اندکی که از ادغام این دو صندوق می‌گذرد، برخی از کانون‌های بازنشستگی کشور پیگیری‌های متعددی پیرامون این موضوع داشته و حتی نامه‌ای نیز خطاب به رئیس‌جمهور منتشر کرده‌اند. گروه‌هایی از بازنشستگان در اظهارات متعدد خود حتی چنین عنوان کرده‌اند که بر اساس ماده ۱۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری، صندوق‌های بازنشستگی کشوری دارای قوانین خاص خود هستند و هرگونه ادغام یا تغییر ساختار باید صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی صورت گیرد. به بهانه مستندات قانونی این تصمیم، به گفت‌وگویی با محمدعلی محسنی بندی، معاون حقوقی و پارلمانی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، پرداختیم و علاوه بر بررسی این مسئله، سؤالاتی را نیز درباره واگذاری بنگاه‌های اقتصادی مطرح کردیم که مشروح آن در ادامه آمده است:

• **برخی، تصمیم ادغام صندوق‌های بازنشستگی کشوری و فولاد را برخلاف قانون می‌دانند، حتی صحبت از پیگیری این موضوع در دیوان عدالت اداری**

می‌کنند. این تصمیم دارای چه پشتوانه حقوقی و قانونی بوده است؟

قانون برنامه هفتم بر کوچک‌سازی دولت تأکید دارد. همان‌طور که می‌دانید، ما با ۸۵ میلیون جمعیت، اگر نگوییم در میان کشورهای دنیا، دست کم در منطقه، سنگین‌ترین نیروی انسانی و یدنه دولت را داریم. بیش از دودهمه است که در قوانین توسعه اقتصادی و اجتماعی پنج ساله، ادغام دستگاه‌های موازی و کاهش نیروی انسانی و واگذاری خدمات به بخش خصوصی مطرح بوده است. کوچک‌سازی متن برنامه هفتم است و ما سندی بالاتر از قانون اساسی جز برنامه هفتم توسعه نداریم. رئیس‌جمهور در تمامی سخنرانی‌ها و مصاحبه‌های خود تأکید داشته‌اند که برنامه هفتم مبنای عمل است و نیاز به مصوبه جدید مجلس برای اجرای بندها و تبصره‌های آن وجود ندارد. مسعود پزشکیان به کرات اعلام کرده است که تصمیم دولت اجرای برنامه هفتم توسعه خواهد بود و قرار نیست ما برای اجرای این قانون، بندبند مصوبات را به مجلس ببریم؛ اما در جریان هشتم که قرار شد مصوبه شورای عالی اداری کشور در این زمینه اخذ شود که این کار انجام گرفت و مصوبه با امضای معاون اول رئیس‌جمهور ابلاغ شد.

• **این تصمیم برای بازنشستگان دو صندوق دل‌نگرانی‌هایی ایجاد کرده؛ برای رفع این دغدغه‌ها فکری شده است؟**

در ادغام صندوق فولاد با صندوق بازنشستگی کشوری، اصل بر این است که خدمت‌گیرندگان هیچ‌گونه آسیبی نبینند و شخص وزیر بر این قضیه نظارت می‌کند که خدای ناکرده خدماتی که باید به بازنشستگان فولاد مبارک-که سال‌ها زحمت کشیده‌اند-داده شود، مختل نشود. این وظیفه دولت است که به این عزیزان خدمت‌رسانی کند

▲ ارائه خدمات صندوق بازنشستگی فولاد با تغییر مدیریت عوض نخواهد شد

و هیچ اتفاق خاصی رخ نخواهد داد. معمولاً این نقد وارد می‌شود که به‌هرحال صندوق‌هایی که پیش از این اقدام وجود داشته‌اند، دارای قوانین خاص خود بوده‌اند. پاسخی که کارشناسان سازمان تأمین اجتماعی داده‌اند این است که هم‌اکنون نیز بیمه‌شدگانی با شرایط متفاوت داریم؛ از جمله بیمه‌قالبیافان، کارگران ساختمانی، کامیون‌داران، کشاورزان و دیگران. به همین دلیل اعلام می‌کنم که بازنشستگان ما نباید نگران باشند. قوانینی که مربوط به آنان است تغییر نخواهد کرد؛ تنها صندوق‌ها در کنار هم قرار می‌گیرند.

• **بازنشستگان فولاد به‌طور مشخص دربارهٔ فرانشیز خدمات درمانی خود نیز دغدغه دارند...**

...بدنه دولت قرار است کوچک‌تر شود و خدماتی که به این عزیزان ارائه می‌شود ادامه خواهد یافت. شاید نگرانی‌ها بیشتر به خاطر همان تعرفه فرانشیزی بود که برای این گروه وضع شد. در واقع نگرانی به‌جایی است، زیرا هم‌زمانی ادغام صندوق فولاد با صندوق بازنشستگی و افزایش ۲۰ درصدی فرانشیز درمان، موجب نگرانی بازنشستگان شد. در جلسه‌ای که با وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی داشتیم، ایشان اعلام کردند تا دو ماه آینده و تا زمانی که همه ابعاد موضوع بررسی نشود، هیچ تغییری در خدمات بازنشستگان فولاد رخ نخواهد داد و آنان همچنان می‌توانند خدمات خود را دریافت کنند.

• **برخی نیز بابت تعدیل کارکنان این دو صندوق نگران هستند.**

ببینید، قرار نیست کسی اخراج شود. نیروهای هیأت‌مدیره دو صندوق ادغام می‌شوند. به‌عنوان مثال، ما در صندوق فولاد پنج نفر هیأت‌مدیره داشتیم و ناظران از دستگاه‌های دیگر به مجموعه وزارت تعاون و کار مأمور می‌شدند و حقوق

خود را از ما دریافت می‌کردند. با ادغام این پست‌های سازمانی، نخستین قدم در کاهش نیروی انسانی برداشته می‌شود و این اولین قدم در کاهش و تعدیل نیروی انسانی است. به‌مرور زمان، با ادغام خدمات، نیاز به نیروی انسانی کمتر خواهد شد. کارشناسان می‌توانند هم‌زمان دو خدمت متفاوت را بررسی کنند. دفاتر ادغام می‌شوند و طی زمان، بدون آسیب به کارکنان، به‌مرور به سطح نیروی انسانی پیش‌بینی‌شده در برنامه خواهیم رسید.

• **بحث تحمیل بدهی‌های صندوق فولاد به صندوق بازنشستگان کشوری چگونه مدیریت می‌شود؟**

هنوز ما در این زمینه جمعیت نهایی را نداریم. تازه گام اول برای تجمع این دو صندوق برداشته شده و یکی از نگرانی‌های نمایندگان این است که این ادغام ممکن است یک‌بار چند ده میلیاردی از بدهی‌های صندوق فولاد را به بازنشستگان کشوری تحمیل کند. اما کارشناسان تأکید کرده‌اند که مطالبات و شرایط مالی این دو صندوق متفاوت است و بار مالی یک صندوق به دیگری تحمیل نخواهد شد. این تنها گام نخست در مسیر ادغام صندوق فولاد و صندوق بازنشستگی است و قرار است به‌مرور زمان به‌سوی یکپارچگی کامل حرکت کنیم.

• **موضوع دیگر، بحث واگذاری بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه وزارت کار است. چه راهکاری دیده شده که با واسپاری این شرکت‌ها، داستان‌هایی که در گذشته همواره در باره خصوصی‌سازی مطرح بوده، از سر گرفته نشود؟**

در این باره هم لازم است به برنامه هفتم رجوع شود؛ چرا که وزیر در تمام جلسات تخصصی که با نمایندگان مجلس داشته است، آن‌ها خواسته‌شان اجرای قانون برنامه بوده و حتی معاون حقوقی ریاست‌جمهوری نیز اعلام کرده که در خوش‌بینانه‌ترین حالت، دولت‌ها در گذشته تنها ۳۰ درصد از قوانین برنامه را اجرا کرده‌اند. این امر دلایل مختلفی داشته است: از تحریم‌ها و مشکلات مالی دولت گرفته تا عدم وجود بستر مناسب برای اجرای قوانین. اما اکنون باید به سمتی برویم که توسعه‌یافتگی را در محور قانون بدانیم. مجلس، دولت را مکلف کرده است که قانون را اجرا کند تا این بار از مطلوبیت ۳۰ درصدی خارج شود. یکی از وظایف مهم وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، واگذاری بنگاه‌هاست. وزیر کار به‌طور جدی پیگیری این موضوع است و به‌طور مثال طی روزهای گذشته درباره هواپیمایی آسمان جلسه‌ای در فرودگاه مهرآباد داشتیم و طی روزهای گذشته نیز وزیر چندین ساعت جلساتی در این باره داشتند. دولت می‌خواهد تصدی‌گری را کاهش دهد و این کار درستی است. باید یکی پای اجرای این قانون بایستد و از اتفاقاتی که رخ می‌دهد نترسد. آقای وزیر در جلسه‌ای که داشتیم گفتند درباره واگذاری آسمان نیز فراخوانی منتشر شود و باتوجه به اینکه در شرایط اقتصادی فعلی استقبال کمتری از خرید مؤسسات می‌شود، گفتند مدیریت واگذار شود. برای واگذاری مدیریت یک مجموعه، قرارداد های ۸۰ صفحه‌ای تدوین شده است که تمام زوایای حقوقی در آن لحاظ شده است؛ چرا که باید از سهام دولت و مردم صیانت کنیم و قرار نیست بخش خصوصی (مفت مفت) سهام اینچا را در اختیار بگیرد. همچنین بازرسی و معاونت حقوقی با همکاری استادان برجسته حقوق دانشگاه تهران در این موضوع مشارکت دارند تا از سهام دولت و مردم صیانت شود.

تخصیص کالابرگ به دهک‌های پایین درآمدی ادامه یافت

مرحله چهارم کالابرگ شهریورماه با واریز اعتبار ۵۰۰ هزار تومانی برای دهک‌های یک تا سه و ۳۵۰ هزار تومانی برای دهک‌های چهار تا هفت اجرا شد و مردم بیشتری ن خرید را از کالاهای با ماندگاری طولانی انجام دادند

حمایتی نیستند، و همچنین افزایش اعتبار کالابرگ برای خانوارهای تحت پوشش و دهک‌های پایین درآمدی خواهد شد. درباره استمرار این طرح در آینده نیز تأکید مسئولان عالی‌رتبه، از جمله رئیس‌جمهور، وجود دارد و به‌تازگی احمدمیری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در این باره گفته است: «وزارت جهاد کشاورزی طرحی پیشنهاد داده که بر اساس آن، قیمت برخی از کالاهای خاص ثابت نگه داشته شود و عرضه این کالاها با قیمت مصوب را در قالب کالابرگ داشته باشیم و چنانچه قیمت کالاهای مذکور بالا رفت، دولت این مابه‌التفاوت را برای اقشار مدنظر پرداخت کند.»

مدنظر داشت؛ چرا که به اذعان مسئولان دولت، حذف یارانه سه دهک پردرآمد منابع لازم برای پرداخت کالابرگ به دهک‌های اول تا هفتم را فراهم نمی‌کند. مطابق بند (پ) تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، دولت مکلف است از محل منابع حاصل از حذف یارانه نقدی دهک‌های هشتم، نهم و دهم، ماده ۴۵ قانون مالیات بر ارزش افزوده و بازنگری در سیاست‌های حمایتی، حداقل مبلغ ۴۰ هزار میلیارد تومان را به‌عنوان بسته حمایت از معیشت محرومان اختصاص دهد. این منابع صرف حمایت از خانوارها و اقشار نیازمند، از جمله خانوارهای دچار فقر شدید که تحت پوشش نهاد‌های

اعلام کرده که تا صبح ۳۰ شهریورماه، تعداد ۸ میلیون و ۶۳۸ هزار و ۹۵ نفر در دهک‌های ۱ تا ۷ از کالابرگ مرحله چهارم خود با مانده صفر خرید کرده‌اند. به گفته دبیری، تاکنون ترجیح مردم در سطح کشور بر خرید کالاهای با ماندگاری بیشتر مثل حبوبات و برنج بوده و در سطح پایین‌تر، گوشت مرغ، روغن و اقلام دیگر در سبد کالایی یازده گانه گنجانده شده است. پرداخت کالابرگ سیاستی است که اجرای آن از دولت قبل آغاز شد و در سال جاری نیز پرداخت آن در قانون بودجه دیده شده و رئیس‌جمهور نیز بر اجرای آن تأکید دارد. البته تأمین منابع مالی اجرای این طرح نیز موضوعی است که باید

تخصیص کالابرگ، که حتی به‌تازگی از سوی مقام معظم رهبری نیز مورد تأکید مجدد قرار گرفته، شهریورماه سال جاری نیز همچون دوره‌های قبل دنبال شد و بر این اساس به خانوارهای دهک یک تا سه، به‌ازای هر نفر مبلغی معادل ۵۰۰ هزار تومان و برای دهک‌های چهار تا هفت، برای هر نفر ۳۵۰ هزار تومان شارژ شد. طبق برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته، واریز کالابرگ خانوارهای دهک‌های اول تا سوم از تاریخ ۱۹ شهریورماه سال جاری آغاز شد و سایر مشمولان نیز این اعتبار را از تاریخ ۲۹ شهریور در حساب خود دریافت کردند. مرجان دبیری، سخنگوی طرح کالابرگ الکترونیک،